

D O M I N I V M
E C C L E S I A S T I C V M.

Pontifex sex ditio- num in Italia potens est, quæ magna terrarum spatia occupant. Etenim in medio Italiae imperat urbi Romæ & toti Latio; magnæ parti Etruriæ; Umbriæ, ducatus Spoletano, Perusiæ & Bononiæ; Ferrariæ, nec non Flaminia, & agro Piceno, & parti Samnii. quibus nuper accessit Urbini ducatus, præterquam quod supremum jus habet in regno Neapolis & Sicilia, Placentia & Parma; in ditio- ne quoque Radicofanensi; cum territorio quod adusque pontem Centinum porrigitur, & à Florentinis perpetui vicariatus titulo possidetur. Ditio- nes suas per Legatos regit, qui plerumque sunt Cardinales magni nominis, & raro ipsi in provinciis suis degunt; in cæteris locis gubernatores constituit & potestates, ut Itali vocant: qui nihil magni momenti decernere possunt, sed referunt ad Consultam, quæ Romæ bis singulis septimanis tenetur, constans è principalibus viris, qui summa prudentia & brevitæ causas determinant. Romæ vero sub Papa ipso regimen est penes tria collegia; (congregationes ipsi vocant.) quorum prius de brevibus, alterum justitiæ, tertium de gratis appellatur. Causæ denique criminales referuntur ad Gubernatorem, qui primum locum obtinet post Cardinales, & plerumque Pontificem comitatur.

Cardinales non possunt esse plures quam LXX, per constitutionem Sixti V, secundum numerum discipulorum Servatoris nostri Iesu Christi. sed Pontifices pro arbitrio & per dispensationem nonnunquam numerum hunc excedunt; interdum & multo pauciores sunt. Summopere autem à Principibus Catholicis observantur; qui muneribus & officiis illos sibi propitios reddere conantur, præsertim nepotes Papæ, qui plerumque omnia apud Pontificem possunt. Inter Cardinales quidam sunt Principes, è summis Europæ familiis nati; quidam ob raram prudentiam, aut doctrinam, in collegium alleguntur. In electione utrorumque Pontifex Principibus plerumque gratificari solet.

Pontifex inter Cardinales partitur quatuor officia summæ dignationis. Quorum primum est magni Pœnitentiarum; qui pensitata culpa confitentium una cum consultoribus suis, pœ-

Italia.

nitendi modum præscribit. sub isto sunt alii pœnitentiarum minores: qui confitentes audiunt, & aut absolvunt, aut, si res majoris momenti sit, celato nomine confitentium, ad pœnitentiarum supremi congregationem referunt. Secundum munus est Vicarii Papæ, qui curat cultum divinum & regimen spirituale. Tertium est Vicecancellarii, (nam Cancellarii dignitas penes ipsum Pontificem censetur esse, aut S. Laurentium,) qui plurimos habet ministros sibi subordinatos; nam omnes iudices ipsi subserviunt; etiam Auditores Rotæ, qui sunt Prælati magnæ dignitatis, viri doctrina & prudentia, rerumque usu præstantissimi, qui de causis totius Christianitatis cognoscunt. Sunt autem numero XXI. Vnus nomine Franciæ, qui ut plurimum est Decanus, secundus Germaniæ, tertius Hispaniæ, quartus Arragoniæ, quintus Portugalliæ, sextus Mediolanensis ducatus, septimus & octavus Bononiensium, nonus Perusiæ, decimus & undecimus Romanorum, & duodecimus Reipublicæ Venetæ. Quartum officium est Camerarii, qui multis gaudet prærogativis: habetque sub se quamplurimos ministros, puta Auditores magnæ dignationis, Thesaurarium generalem, Commissarium, & XII Clericos, & alios infinitos pene. Atque omnia hæc ministeria venalia sunt, ita ut Auditores & Thesaurarius promerere obtinendo solvant singuli LXX aut LXXX millia ducatorum.

Sed relationem jam audiamus incesti, qui sub Sixti V pontificatu scripsit, anno 1585.

Dominatus, inquit, Romani Pontificis magnus est; & in unum redactus, utrumque mare attingit, fertilis totus, excultissimus, uberissimi agri, omni commoditate refertus, populorum & bello aptorum hominum plenus. Et quoad annonam, solus ager Picenus præteritis annis minimo negotio potuit Venetorum imperio plus quam centum millia modiorum tritici subministrare. Patrimonium vero, quod est Viterbii, & adjacentium agrorum territorium, potuit olim Liguriæ, Neapolis, & remotiorum locorum egestati subvenire.

Verum quod spectat ad milites, communis est opinio, in Ecclesiastico statu meliores eos deligi posse, quam in tota reliqua Italia, imo Europa: crediturque ex agro Piceno & Flaminia viginti quinque millia hominum bello idoneorum educi posse: ex Patrimonio vero & Latio fortasse totidem.

Et quanquam dubio procul ex iis regionibus Pontifex minimos colligit redditus, utpote qui

X x

oppi-